

Sygn. akt III AUa 1706/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Monika Kiwiorska-Pajak

Sędziowie: SSA Maria Pietkun

SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)

Protokolant: Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 sierpnia 2016 r. sygn. akt V U 814/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie oddala,

II. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz strony pozwanej kwotę 270 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Opolu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 8 marca 2016 r. i umorzył wnioskodawczyni M. B. należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2003 r. do października 2003 r. w łącznej kwocie 7 318 złotych, na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2003 r. do października 2003 r. oraz na fundusz pracy za okres od kwietnia 2003 r. do października 2003 r. w łącznej kwocie 522,44 złotych.

Rozstrzygnięcie to oparł Sąd Okręgowy na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 10 października 2014 r. M. B. złożyła wniosek o umorzenie zaległości składkowych za okres od kwietnia do października 2003 r. na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność.

Strona pozwana decyzją z dnia 8 grudnia 2014 r. określiła, iż na podstawie art. 1 ust. 8 ww. ustawy umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek za okres od kwietnia 2003 r. do października 2003 r.: na ubezpieczenie społeczne

w łącznej kwocie 7.318 zł, na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej kwocie 2.279,99 zł i na Fundusz Pracy w łącznej kwocie 522,44 zł. W decyzji tej wskazano, iż warunkiem umorzenia ww. należności jest spłata należności nie podlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 r. nie objęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

W uzasadnieniu decyzji określającej warunki umorzenia wskazano, iż w toku prowadzonego postępowania, po rozliczeniu konta M. B., na podstawie dokumentów ustalono, że figuruje tam zadłużenie za okres od kwietnia do października 2003 r. na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w łącznej kwocie 10.138,43 zł, które w świetle obowiązujących przepisów podlegają umorzeniu. Ponadto stwierdzono, iż na ubezpieczenie społeczne za miesiąc październik 2014 r., na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia do marca 2003 r. oraz październik 2014 r. i na Fundusz Pracy za okres od stycznia do marca 2003r. na koncie płatnika figurują również należności z tytułu składek niepodlegające umorzeniu i w związku z tym należy je uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie.

Decyzja ta została doręczona M. B. w dniu 16 grudnia 2014 r. i uprawomocniła się w dniu 17 stycznia 2015 r. Do tej daty M. B. spłaciła określone w ww. decyzji należności z tytułu składek niepodlegające umorzeniu oraz uregulowała koszty egzekucyjne naliczone przez Naczelnika Urzędu Skarbowego. Jednak na dzień 18 stycznia 2016 r. figurowało zadłużenie z tytułu składek za osobę prowadzącą działalność gospodarczą na ubezpieczenia społeczne za miesiące październik i grudzień 2015 r. w kwocie 757,67 zł, na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc grudzień 2015 r. w kwocie 279,41 zł oraz na Fundusz Pracy za miesiąc grudzień 2015 r. w kwocie 58,20 zł.

Decyzją z dnia 8 marca 2016 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni umorzenia należności z tytułu składek za okres od kwietnia do października 2003 r. na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w łącznej kwocie 10.138,43 zł, bowiem na koncie płatniczki M. B. figuruje zadłużenie z tytułu składek nie podlegających zadłużeniu na ubezpieczenia społeczne za miesiące październik i grudzień 2015 r., na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za miesiąc grudzień 2015 r. za osobę prowadzącą działalność gospodarczą.

W dniu 8 kwietnia 2016 r. wnioskodawczyni M. B. dokonała wpłaty składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz na fundusz pracy za grudzień 2015 r. Nieterminowe opłacanie składek oraz nienaliczanie odsetek spowodowało, że obecnie na jej koncie nadal pozostaje niedopłata składek na ubezpieczenie społeczne za październik 2015 r. oraz za grudzień 2015 r.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawczyni jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U.2012.1551) na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 listopada 2012 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2009.205.1585, ze zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W myśl ust. 8 ww. przepisu ZUS wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Z kolei ust. 10 tegoż przepisu stanowi,

że warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 jest nie posiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, FGŚP oraz FEP za okres od 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząc pozarolniczą działalność, lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, a także kosztów egzekucyjnych. Ponadto ust. 11 ww. przepisu stanowi, iż niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż w rozpatrywanej sprawie nie było ostatecznie sporne pomiędzy stronami, iż na dzień 18 stycznia 2016 r., tj. po upływie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji z dnia 8 grudnia 2014 r. określającej warunki umorzenia należności składkowych, M. B. posiadała zaległości składkowe związane z nieterminowym opłacaniem składek oraz nienaliczeniem odsetek za październik 2015 r. oraz grudzień 2015 r. Ostatecznie bowiem słuchana na rozprawie w dniu 2 sierpnia 2016r. M. B. okoliczności te przyznała.

Jednak również organ rentowy przyznał, że na dzień 18 stycznia 2016r. M. B. uregulowała wszelkie niepodlegające umorzeniu zaległości na ubezpieczenie społeczne za miesiąc październik 2014 r., na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2003 r. i październik 2014 r. oraz na Fundusz Pracy za okres od stycznia 2003 r. do marca 2003 r. figurujące na jej koncie, co do których uregulowania została wprost zobowiązana w uzasadnieniu decyzji określającej warunki umorzenia.

W tej sytuacji spór w sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy warunkiem umorzenia należności, o których mowa w art. 1 ust. 1 powołanej ustawy jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji w przedmiocie umorzenia jakichkolwiek niepodlegających umorzeniu należności za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia wydania decyzji w przedmiocie umorzenia, czy też jedynie nieposiadanie należności niepodlegających umorzeniu wskazanych w decyzji określającej warunki umorzenia, o której mowa w art. ust. 8 ww. ustawy.

W ocenie Sądu Okręgowego logicznym jest, iż w powołanym ust. 10 art. 1 ustawy z 9 listopada 2012r. warunkiem umorzenia należności jest o nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 art. 1 niepodlegających umorzeniu należności wskazanych w decyzji określającej warunki umorzenia. W innej sytuacji, gdyby chodziło o wszelkie niepodlegające umorzeniu należności zbędnym byłoby wprowadzenie do ustawy specjalnego trybu, który wymaga wydania aż dwóch decyzji, w tym pierwszej określającej warunki umorzenia również poprzez skonkretyzowanie kwot należności niepodlegających umorzeniu, do uiszczenia których obowiązany jest wnioskodawca.

Podobne stanowisko zdaje się wynikać z uzasadnienia ww. wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 8 października 2015 r., IIIAUa147/15, który w jego końcowej części wskazał, iż z treści przepisów ustawy abolicyjnej wynika, iż zostały nią objęte nieopłacone do dnia złożenia wniosku należności z tytułu składek.

Reasumując w ocenie Sądu Okręgowego, z treści ww. przepisów wynika, że ustawą z 9 listopada 2012 r. objęte zostały składki mieszczące się w przedziale czasowym, którego dotyczy ta ustawa, nieopłacone do dnia złożenia wniosku. Natomiast należności powstałe po dacie wniosku, a tym bardziej pod dacie decyzji określającej warunki umorzenia i których ta decyzja nie dotyczy, nie zostały objęte ustawą abolicyjną.

Przenosząc te rozważania na grunt rozpatrywanej sprawy należy wskazać, iż M. B. bezsprzecznie opłaciła wszelkie niepodlegające umorzeniu należności składkowe jednoznacznie i konkretnie określone w skierowanej do niej decyzji z dnia 8 grudnia 2014 r. określającej warunki umorzenia. W tej sytuacji fakt, iż na dzień 18 stycznia 2016r. i na datę decyzji, o której mowa w ust. 13 art. 1 nadal posiadała zaległości składkowe za okres późniejszy, tj. za październik i grudzień 2015 r., nie jest przeszkodą dla stwierdzenia, iż spełniła ona warunki umorzenia, a zatem nieopłacone składki za okres objęty ustawą abolicyjną podlegające umorzeniu należało umorzyć.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją strona pozwana zarzucając naruszenie prawa materialnego, a to przepisu art. 1 ust. 10 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez

osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U.2012.1551) poprzez błędną wykładnię prowadzącą do wniosku, że na dzień wydania decyzji o umorzeniu składek na podstawie tejże ustawy płatnik może posiadać zaległości z tytułu składek za okresy przypadające po wydaniu decyzji o ustaleniu warunków umorzenia.

Wskazując na powyższy zarzut strona pozwana domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie odwołania i zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wnioskodawczyni wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja strony pozwanej jest zasadna.

Sąd okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe wyjaśniając wszystkie istotne okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy, jednak ferując wyrok dopuścił się naruszenia prawa materialnego.

Trafnie zarzuca strona pozwana, że warunkiem umorzenia należności o których mowa w art. 1 ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1 niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2 oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych.

Nie ulega wątpliwości, iż wnioskodawczyni w okresie od 1 stycznia 1999 r. była zobowiązana do opłacenia składek niepodlegających umorzeniu zarówno za okres do 28 lutego 2009 r., jak również do opłacania składek bieżących w tym w szczególności za okres od 13 czerwca 2013 r. do daty wydania decyzji o umorzeniu składek. W związku z powyższym wskazany w ustawie sposób postępowania w sprawie umorzenia należności objętych ustawą powinien prowadzić do wniosku, że w pojęciu "niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia i fundusze wskazane w art. 1 ust. 10 ustawy za okres od 1 stycznia 1999 r." powinny mieścić się jedynie te zaległości składkowe które posiadał wnioskodawca w chwili wydania decyzji określającej warunki umorzenia skoro ustawodawca zakreślił wnioskodawcom roczny termin dla spełnienia warunków liczony od daty uprawomocnienia się tego rodzaju decyzji. W konsekwencji zaległości składkowe wnioskodawczyni, które powstały po wydaniu i uprawomocnieniu się decyzji o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy nie powinny mieć wpływu na ocenę spełnienia warunku o którym mowa w ust. 10. W przypadku wnioskodawczyni zaległości składkowe powstały w okresie przed uprawomocnieniem się decyzji w dniu 18 stycznia 2015 r., która określała warunki umorzenia należności.

Stan faktyczny sprawy był bezsporny, wnioskodawczyni niewątpliwie na dzień 18 stycznia 2015 r. posiadała zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za październik 2014 r. w kwocie 148,43 zł, z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za styczeń 2003 r. w kwocie 3,40 zł; za luty - 0,10 zł; za marzec - 9,80 zł i za październik 2014 r. - 270,40 zł oraz na Fundusz Pracy za styczeń 2003 r. - 4,60 zł; za luty 2003 r. - 8,80 zł i za marzec 2003 r. 5,20 zł. Składki te są składkami niepodlegającymi umorzeniu w świetle art. 1 ust. 1 i ust. 6 ustawy.

Spełnienie warunku, o którym mowa w art. 1 ust. 10 ustawy z 9 listopada 2012 r. polega na spłacie zaległości z tytułu składek niepodlegających umorzeniu, które powstały w okresie od 1 stycznia 1999 r. do dnia wydania decyzji określającej warunki umorzenia (art. 1 ust. 8) - w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się tej decyzji. Skoro wnioskodawczyni w tym terminie nie opłaciła składek niepodlegającymi umorzeniu, jak również nie wystąpiła z wnioskiem o odroczenie terminu płatności tych składek, zatem nie spełniła warunków umorzenia do dnia 18 stycznia 2015 r.

Wobec powyższego mając na uwadze wskazane rozważania i ustalenia faktyczne należało uznać apelację za bezzasadną i orzec o jej oddaleniu w myśl art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w punkcie II na zasadzie art. 98 k.p.c. i § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).

SSA Maria Pietkun SSA Monika Kiwiorska-Pająk SSA Irena Różańska-Dorosz

R.S.